

Simojoen jokihelmisimpukkakartoitus 2013

Panu Oulasvirta

MARINE BIOLOGICAL AND LIMNOLOGICAL CONSULTANTS

Veneentekijäntie 4

FI-00210 Helsinki, Finland

Tel. +358 (0)45 679 0300

OTSIKKO: Simojoen jokihelmisimpukkakartoitus 2013

PÄIVÄMÄÄRÄ: 19.8.2013

TEKIJÄ(T): Panu Oulasvirta

JULKAISU: Alleco raportti n:o 6/2013

JULKAISIJA: Alleco Oy, Veneentekijäntie 4, 00210 Helsinki, <http://www.alleco.fi>

VIITTAUSOHJE: Oulasvirta, P., 2013: Simojoen jokihelmisimpukkakartoitus 2013. Alleco Oy raportti n:o 6/2013. Alleco Oy 19.8.2013.

Johdanto

Käsillä oleva työ liittyy Suhangon laajennetun kaivoshankkeen yva-menettelyyn. Lapin Ely-keskus edellytti 18.4.2013 antamassaan lausunnossa, että uhanalaisen jokihelmisimpukan (*Margaritifera margaritifera*) esiintymistä tulisi inventoida Simojoen pääuomassa välillä Portimojärvi-Alaniemi (LAPELY 2013). Hankkeen YVA-konsultti Pöyry Finland Oy tilasi inventointityön Alleco Oy:ltä 10.7.2013. Tilaukseen sisältyi jokihelmisimpukoiden kartoitus 12 joen yli vedettävällä sukelluslinjalla.

Jokihelmisimpukka on EU:n luontodirektiivi liitteen II ja V laji. Laji on rauhoitettu (LSL 38 §) uhanalainen ja erityisesti suojeltava eläinlaji (LSL 47 §). Viimeisessä IUCN luokituksessa lajin uhanalaisuusluokka nostettiin luokkaan erittäin uhanalainen (EN). Laji on yhtenä Simojoen Natura-alueen perusteena.

Menetelmät

Sukelluslinjat merkittiin joen uoman poikki vedettävällä lyijypainotetulla köydellä. Linjojen rantapisteiden koordinaatit kirjattiin ylös. Linjat sijoitettiin koko tutkimusalueelle kuitenkin painottaen tutkimusalueen yläosia, erityisesti Ruonajoen alapuolisia alueita (Kuva 1). Linjojen tarkempi sijoittelu tehtiin maastotöiden yhteydessä lähinnä suvantoalueille, koska Simojoelta aiemmin saatujen inventointitietojen perusteella jokihelmisimpukat siellä esiintyvät pääasiassa suvannoissa (Hiltunen 2002). Valituilla suvantoalueilla pyrittiin luotaamaan paikantamaan syvimmät alueet, jonne linjat kohdennettiin.

Linjat tutkittiin siten, että sukeltaja ui joen poikki pohjalle laskettua linjaköyttä seuraten ja havainnoi simpukat linjaköyden molemmin puolin kahden metrin levyiseltä kaistalta. Näin ollen tutkimuslinjan leveydeksi muodostui yhteensä neljä metriä/ linja. Leveämmän kaistan havainnointi oli veden sameudesta johtuen mahdotonta.

Simpukkahavaintojen lisäksi sukeltaja kirjasi linjalta muistiin tietoja pohjanlaadusta, kasvillisuudesta, sedimentin määrästä sekä kalahavaintoja. Linjojen tarkemmat havaintotiedot on esitetty liitteessä 1.

Sukellukset tehtiin 5-9. elokuuta 2013. Sukeltajina toimivat Alleco Oy:n tutkimussukeltajat Juho Vuolteenaho ja Mika Jämiä.

Tulokset ja johtopäätökset

Tutkimuslinjoilla ei havaittu jokihelmisimpukoita. Kolmelta linjalta tavattiin pikkujärvisimpukoita (*Anodonta anatina*). Linjojen muut havaintotiedot on esitetty liitteessä 1.

Koska tutkimuslinjat edustavat vain murto-osaa koko tutkimusalueesta, ei tuloksen perusteella vielä voida vetää johtopäätöstä, ettei Portimojärven alapuolisella Simojoen osalla esiintyisi jokihelmisimpukoita. Huomioiden runsaan humuksen määrän vedessä sekä runsaan sedimentin määrän pohjalla, voidaan kuitenkin pitää epätodennäköisenä, että alueella esiintyisi jokihelmisimpukan nuoruusvaiheita.

Portimojärven yläpuolella on 2000- luvun alun kartoituksissa havaittu jokihelmisimpukoita välillä Toljanjärvi-Kemijärventien silta (Hiltunen 2002). Simpukat esiintyivät pääasiassa suvantoalueilla 2-4 metrin syvyydellä ja havaitut simpukat olivat kaikki aikuisia yksilöitä. Muualla Simojoen vesistöissä jokihelmisimpukoita on havaittu ainakin Simojärveen laskevassa Korvanjoessa (Marko Kangas, Lapin Ely-keskus, suullinen tiedonanto).

Kuva 1. Tutkimuslinjojen sijainti Simojoella. Kartta ©Maanmittauslaitos 2013.

Viitteet

- Hiltunen, E. 2002. Muistio jokihelmisimpukkakartoituksista välillä Kaitavirta-Toljanjärvi. Lapin ympäristökeskus.
- LAPELY 2013. Gold Fields Arctic Platinum Oy, Suhangon kaivoshankkeen laajennus, Ranua, Tervola, Simo, Rovaniemi, ympäristövaikutusten arviointi. Yhteysviranomaisen lausunto 18.4.2013. LAPELY/30/07.04/2012. 43s.

LIITE 1.

Sukelluslinjojen tiedot.

Linja nro.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pvm.	07.08.2013	07.08.2013	07.08.2013	08.08.2013	08.08.2013	06.08.2013	08.08.2013	06.08.2013	09.08.2013	06.08.2013	09.08.2013	05.08.2013
Habitaatti	Suvanto	Suvanto	Suvanto	Suvanto	Virtasuvanto	Suvanto	Suvanto	Suvanto	Virtasuvanto	Suvanto	Virtasuvanto	Virta
Start LAT	65.88136	65.85473	65.81397	65.86283	65.89588	65.96815	65.95773	65.96563	65.95344	65.99438	66.03005	66.05508
Start LON	25.34747	25.60065	25.65812	25.77456	25.79424	25.88967	25.94825	26.00828	26.08729	26.20169	26.24010	26.31254
End LAT	65.85205	65.85432	65.81372	65.86228	65.89568	65.93787	65.95773	65.96553	65.95315	65.99409	66.02976	66.05492
End LON	25.34596	25.59944	25.6569	25.77505	25.79511	25.88867	25.94953	26.00917	26.08801	26.20245	26.24062	26.31550
Linjan leveys m	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Joen leveys m	97	81	75	78	57	62	70	52	48	51	5	50
Linjan pinta-ala m2	388	324	300	312	228	248	280	208	192	204	20	200
Keskisyvyys m	1,4	2,3	2	1,8	2	2,3	2,8	1,5	1,8	2	1,7	1
Max syvyys m	2	2,8	2,8	2,5	2,8	2,8	3,4	3,1	2,1	3,2	2,4	1,2
Virran nopeus m/sec	0,02	0,02	0,05	0,01-0,05	0,05-0,1	0,03	0,02-0,05	0,02-0,05	0,05	0,01-0,05	0,05-0,1	0,1
Näkyvyys m	2		2	1	1,5	2	1	2	1,5			2
Veden lämpötila oC			20	19		20		19			19	21
Kivet %	50	60	80	90	80	51	50	100	50	70	75	45
Kivet 2-6 cm	10		20	20	10	20	10	20		30		10
Kivet 6-20 cm	15		20	15	10	20	10	39	20	20	20	25
Kivet 20-60 cm	15	20	20	25	20	10	20	40	20	20	20	10
Kivet yli 60 cm	10	40	20	30	40	1	10	1	10		20	
Sora %	10	15	10	5	5	20			10		5	30
Hiekka %	20	25	10	5		29	50		40	30		20
Irtohiekkä %	20				15						20	
Sedimentti mm	30-40	10	20-30	10	20-40		10	0-10			0,1-1	10
Kasvillisuusden peittävyys %	5	0,1	2,2	0,1	13	6,1	2,1	0	0,1	1	8,1	30
vesisammalet %			2		1	1				0	1	10
Uposkasvit %	5	0,1	0,1		1	5				0	2	15
Levät %			0,1		10	0,1	2			0	5	5
Ilmaveroiset %				0,1	1		0,1		0,1	1	0,1	
Kalahavainnot	hauki		ahven		mutuja						ahven	
Järvisieni				on	on	on	on		On	on	on	on
Simpukat						7xAa					1 Aa	Aa n. 1/2m2